

Springtij 2011

En zo vind je jezelf ineens terug in een duinpan op Terschelling. Ruim 150 mensen zijn er in debat met Pier Vellinga en Jacqueline Cramer. Ze kijken terug op wat zich in 2009 en 2010 in Kopenhagen en Cancun afspeelde toen bleek dat het klimaatakkoord op te weinig steun kon rekenen. De nieuwe landen waren in opkomst en zij wilden nadrukkelijk hun stempel drukken op het klimaatakkoord. Het maken van vergaande klimaatafspraken was op voorhand een verloren strijd. Maar ook in Nederland staat de klimaatverandering niet meer zo hoog op de politieke agenda. "Hoe moeten we verder in deze politieke winter?" luidde de vraag die Pier Vellinga later stelde. Het antwoord is simpel: Ga door en werk daarbij samen met andere partijen. Het debat was slechts één onderdeel van een gevarieerd vierdaags congres over klimaat en duurzaamheid in het laatste weekend van september.

Het Springtij-festival is een jaarlijks door het IMSA van Wouter van Dieren op Terschelling georganiseerd evenement. In het programma ontmoeten wetenschap, kunst en cultuur en bedrijfsleven elkaar en het vindt plaats in een nauwe relatie met het eiland en de eilanders. Tijdens de opening in de Grote Kerk sprak Herman Wijffels over onder ander het belang van groeiëracht in de economie. Die moet dan wel in evenwicht zijn met de beperkende kracht van de beheersing. Hij wees erop hoe belangrijk het is om de gehele samenleving bij toekomstige ontwikkelingen te betrekken. Laat duurzaamheid niet het thema zijn van alleen de welgestelde sociale bovenklasse. De ecologisering zou juist ook moeten worden ingezet om de onderkant van de samenleving nieuwe perspectieven te bieden. Daarbij liggen er mogelijkheden bij de re-lokalisering van delen van de economie en de ontwikkeling van zelfvoorzienende concepten.

De boodschap van Pier Vellinga en Jacqueline Cramer was duidelijk. Ga vooral aan de slag. De daadkracht moet nu van onderaf komen. Er zijn voldoende initiatieven en we kunnen ze met elkaar organiseren. Tijdens de verschillende discussies in de masterclasses en 'vrijplaatsen' werd overigens veel gediscussieerd over de nadruk op energie en de wijze waarop projecten gefinancierd kunnen worden. De vertegenwoordigers van de banken toonden hun belangstelling om in duurzame projecten te investeren maar wel met een beperkt risicoprofiel. Bijdragen van Triodos en ASN maakten duidelijk dat zij op zoek zijn naar duurzame projecten op het gebied van energie en water. Iets wat wellicht ook voor toekomstige investeringen als een energie-fabriek interessant kan zijn.

De watersector was relatief slecht vertegenwoordigd. En dat terwijl duurzaamheid binnen de watersector een belangrijk onderwerp is of zou moeten zijn. Twee 'vrijplaatsen' gingen specifiek over water: één over duurzaam waterbeheer en één over de zelfvoorzienende waterketen. Uit de discussies bleek dat nogal verschillend tegen de duurzaamheid van het huidige waterbeheer wordt aangekeken. Veel discussie was er over het peilbeheer, de doorspoeling met zoet water en het afvalwaterbeheer. Vastgesteld is dat veel meer mogelijk is dan waterbeheerders nu



doen. Dat geldt voor de waterketen én het watersysteem. Daarnaast werd geconcludeerd dat het opheffen van niet-duurzame situaties in het waterbeheer niet noodzakelijkerwijs leidt tot een duurzaam watersysteem. Duurzame maatregelen moeten in hun context bijdragen aan een groter totaalbeeld en dat blijkt niet altijd het geval. Daarmee sluit de discussie ook aan bij de in deze H₂O geplaatste beschouwing over de discussie over duurzaam waterbeheer in het Groene Hart (zie pagina hiernaast).

Onder anderen Jan Marijnissen gaf nadrukkelijk aan dat je klimaatproblemen niet los kunt zien van andere maatschappelijke problemen waar we ons voor gesteld zien. De klimaatverandering en duurzaamheidsvraagstukken zullen in samenhang met de demografische ontwikkelingen, de financiële crisis en de sociale ontwikkelingen moeten worden opgelost. Daarbij gaf hij aan niet alles alleen aan de eigen initiatieven van onderaf over te willen laten. Om voor de korte en langere termijn tot zinvolle oplossingen te komen, zal toch leiding moeten worden gegeven. Een markt kan niet zonder marktmeester. Een voorbeeld van zo'n marktmeester is misschien wel de Rotterdamse haven. Jaap Jelle Feenstra vertelde hoe de Rotterdamse haven vanuit een centrale duurzaamheidsvisie ook werkt aan de sociale duurzaamheid, verduurzaming van het transport, het beperken van de uitstoot van kooldioxide en het sluiten

van kringlopen. Daarmee aangevend dat het havenbedrijf ook bij kan en wil dragen aan andere maatschappelijke thema's, uit maatschappelijk belang maar zeker ook uit eigen belang.

Zo'n rol zou ook weggelegd kunnen zijn voor de waterbeheerders. We zouden ons dan af kunnen vragen hoe we met het waterbeheer bij kunnen dragen aan het versterken van de lokale werkgelegenheid, kooldioxide zouden kunnen vastleggen en kunnen voorkomen dat organisch materiaal (veen) steeds verder oxideert en bijvoorbeeld brongericht kunnen voorkomen dat steeds meer microverontreinigingen het milieu vervuilen. Het is niet altijd de kerntaak van de waterbeheerder maar we hebben er wel belang bij.

Springtij 2011 ging over duurzaamheid en klimaatverandering. Dit verslag vormt slechts een impressie van een deel van het weekend. Het is een heel ander congres dan alle andere. Springtij is een mengeling van natuur, cultuur en debat, en alles op hoog niveau. En zo maak je mee dat je om elf uur 's nachts op een matje in het duin ligt te kijken naar de sterren, terwijl Govert Schilling ons vertelt over de grootsheid van het heelal, dat je al luisterend naar Ruud Lubbers met je handen een scholletje eet en dat je van paarden leert wat leiderschap is.

Bjartur Swart (MWH Global)